

«Ақтөбе облысының білім басқармасы
Мәртөк ауданының білім бөлімі» ММ

Вариативтік бағдарлама

«Ғажайып ертегілер»

(жүзеге асыру мерзімі 2024-2027жж.)
Зере ортаңғы тобы (3 жастан бастап)

Әзірлеуші: Д.М.Каукаева

Құрастырған: Жунусова Н.Р. Каукаева Д.М.

ЖШС «Аслан-Али» «Еркемай» мектепке дейінгі ұйымының педагогикалық кеңесі
отырысында «Ғажайып ертегілер» бағдарламасы талқыланды.

Хаттама № 1

« 29 » тамыз 2024ж

ЖШС «Аслан-Али» «Еркемай» балабақшасының меңгерушісі: Н.Р.Жунусова

Аудандық сараптау комиссиясының отырысында «Ертегілер елінде» бағдарламасы талқыланды.

« 02 » . 09 2024ж

Мәртөк аудандық білім бөлімінің сараптама төрайымы С.Х.Балмағамбетова

PIKIP

«Ғажайып ертегілер» бағдарламасы қазіргі тұрақты өзгеріп тұрған әлемде мектепке дейінгі жастағы балалар үшін тәрбиелік мәні зор.

Бағдарлама балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту мақсатында құрылған. Бағдарлама мазмұны балаларға театр қойылымдарын тез ұғынуларына бағытталған. Сатылып күрделенуіне байланысты балаларды сахналық қойылымға дағдыландыру көзделген.

Бағдарлама балалардың шығармашылық, актерлік, есте сақтау, назар аудару қабілеттерін қалыптастыру мақсатында жинақталған. Эстетикалық талғамдарын арттыруға, ұжымдық қатынаста жауапкершілікке тәрбиелеуге, балалардың көркем өнер қабілеттерін, икемділіктерін, театр өнеріндегі әр түрлі рольдерді ойнай білу машықтарын қалыптастыруға бағытталған.

Театр – бұл сиқырлы әлем, бала ойнай отырып қоршаған ортаны таниды. Театрлық ойын шығармашылығы балалардың бір-біріне мәдени қарым-қатынастарын нығайтады, әр түрлі жанрмен, кейіпкерлермен таныстырады, ұлттық дәстүрде дамытады. Қазақ және басқа да халықтардың ертегілері мен әдеби шығармаларының мазмұны арқылы адамдардың жеке қасиеттерін, жан-жануарлардың және құстардың қылықтарының ерекшеліктерін бағалауға, сахналауға үйренеді. Сондай-ақ сахнада жүру, тұру, сөйлеу, өзін-өзі ұстау мәдениетіне тәрбиелейді. Жағымды, жағымсыз әрекетерді ажырата білуге үйреніп өзі жаман әдеттен аулақ болуға тырысады. Демек, өзі актер, өзі көрермен ролін атқарған бала «болашақта кім болам?» деген сауалға да жауап табады десек қателеспейміз.

Бағдарлама ұйымдастырылған ойын әрекеті арқылы жүзеге асырылады. Сонымен қатар бұл бағдарлама – мектепке дейінгі жастағы балалардың шығармашылығын ұйымдастыра отырып, болашақ кішкентай бүлдіршіндерді тілге шешен, өзін де, өзгені де сыйлай білетін, жан-жақты мәдениетті, білікті етіп тәрбиелеуде балаларға арналған көркем шығармаларды сахналық қойылымға айналдырып, өздерінің кейіпкер ретінде қалыптастырып отырудың маңызы зор.

Пікір беруші: Мәртөк ауданының білім бөлімінің әдіскері Аяш М.А. Шауменова

Түсінік хат

Педагогика және психология саласында тұлға және шығармашылық арасындағы байланыс көп талқыланады. Баланың дамуындағы алға қойылатын іс-әрекеттің бірі- ойын. Дамытушы және тәрбиелейтін ойындар өздігінен және еркін түрде іске асырылуы керек. Балалардың қызығып ойнайтын ойындарының бірі- театрлық ойындар. Театр ерекше, сиқырлы әлем.

Н.Ф. Сорокинаның «Театр-шығармашылық-балалар» жинағы негізінде «Ғажайып ертегілер» бағдарламасы құрылған.

Бағдарламаның мақсаты: мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылығын театралдық көрінісі, сахналау, ойын арқылы дамыту.

Бағдарлама келесі мәселелерді шешеді:

1. Балаларды кейіпкердің рөлін ойнауға, оның іс-қимылдарын көрсете білуге үйрету.
2. Балалардың театр мәдениеті туралы білімдерін толықтыру.
3. Театрға қызығушылығын жоғарлату.

Театрдың бірнеше түрлерімен балаларды таныстырамыз, атап айтсақ: көлеңке-театыры, саусақ-театыры, құыршақ театыры, сахналау, үстел үсті театры және фланеграф театры. Балабақшада театр балаларды көркем өнерге баулиды, шығармашылық икемділіктерін дамытады, театралдық өнерге қызығушылығын оятады, театралдық көрініс арқылы балалардың білімін, сөз байлығын, өнерге деген құштарлығын, ой-өрісін кеңейтіп, дамытады.

Сонмен бірге, театралдық ойындар мен ертегілерді ұштастыру арқылы балалардың мәнерлеп сөйлеуін, сахналық қабілетін қалыптастырады. Балабақшадағы барлық оқу іс-әрекеті театрмен байланыстырылып өткізілуі тиіс. Бағдарламаны жүзеге асыру үшін арнайы жабдықталған театр бұрыштары, сахна, құыршақтар, кейіпкерлердің киімдері болу қажет.

Бұл бағдарламаның нәтижесі:

Балалардың театр мәдениеті туралы, театр мамандары туралы түсініктерін кеңейту, театр түрлерімен таныстыру, өз бетімен өздері білетін ертегілерді сахналау, кейіпкерлердің қимыл – қозғалыстарын, мінездерін сала білуге үйрету. Сахналау іс-әрекеті кезінде балалардың тіл байлығы дауыс ырғағы дамиды, сонымен қатар оның сөйлеуге қалыптастырады, жаңылтпаштарды, жумбақтарды есте сақтауға үйретеді. Сонымен қатар, балалар ертегілерден санауға, логикалық ойлауға, қызықты есептерді шығаруға жазықтықтағы

және кеңістікті бағдарлау, пішіндерді айруға дағдыланады. Қойылатын көрініске байланысты балалар көрмедегі суреттер арқылы кейіпкерлермен танысып, әр түрлі арнайы құрал жабдықтарды пайдаланып, сахналық кейіпкерлерді, табиғатты бейнелейді.

Мектеп жасына дейінгі балаларды театр іс-әрекетін басқа салалармен байланыстыру арқылы еліміздің болашағы – білімді өнерлі, мәдениетті балаларды тәрбиелеу.

Берілген бағдарламаны қолдануда әрбір педагог өз жұмысына шығармашылық жолмен кірісе отырып, балаларды мәдениетті дағдысына қалыптастырады.

«Ғажайып ертегілер» бағдарламасы ортаңғы тобында аптасына 1 сағат вариативтік бөлім есебінде өткізіледі, барлығы 36 сағат, ұзақтығы 20-25 минут.

Тақырыптық жоспар

р/н	Тақырыбы	Сағат саны
1	Ерте,ерте,ертеде...	1
2	Біздің сүйікті бөлmemіз,бізді қуана қарсы алады.	1
3	«Бауырсақ »ертегісі.	1
4	«Бауырсақ » ертегісі.	1
5	«Бауырсақ» ертегісі. қуыршақ театры	1
6	«Құстың ұясы».	1
7	Сүйікті ертегімізді әңгімелейік.	1
8	«Маша мен аю».	1
9	«Саңырауқұлақтың саясы». қуыршақ театры	1
10	Шалқан	1
11	«Шалқан» ертегісі. саханалау	1
12	«Екі лақ»	1
13	«Түлкі мен бөдене». саханалау	1
14	«Шұбар тауық» ертегісі	1
15	«Шұбар тауық » ертегісі. саханалау	1
16	«Жақсы достар». ертегісі	1
17	Ертегілер еліне саяхат	1
18	«Қызыл телпек».	1
19	«Қызыл телпек» ертегісі . диолог	1
20	«Қызыл телпек» ертегісі. саханалау	1
21	«Мақта қыз бен мысық» ертегісі. Ы.Алтынсарин	1
22	«Мақта қыз бен мысық» ертегісі. саханалау	1

Ортаңғы топ

№	Тақырыбы	Бағдарламалық мазмұны	Көрнекі құрал	Әдіс тәсілі	
1	Ерте ерте ертеде..	Балалардың ертегілер мен аңыздар туралы түсініктерін кеңейтіп, айырмашылығын ажырата білуге үйрету. Сөздік қорларын молайтуға, өз ойларын нақты жеткізіп, назар аудару. Ертегіге деген сүйіспеншіліктерін арттыру.	Баспа көшірме театр туралы. Суретті кітапша	Түсіндіру, көрсету, баспа көшірмесін теледидар арқылы көрсету.	1
2	Біздің сүйікті бөлmemіз, бізді қуана қарсы алады.	Жаңа үлгіге сезімдерін қалыптастыру. Өзара достық қарым қатынасты нығайту. Бала бақша өміріндегі әдептілік ережелері туралы түсінік беру, ережелерді орындай білуге тәрбиелеу.	Баспа көшірмесі. «Ана» әнін тыңдау. Дүйсекеева К, М. Сариев	Өлең сөзін жаттау, әуенге қосылып айтқызу. 186. Қ.Х	1
3	Бауырсақ ертегісі	Балаларға «Бауырсақ» ертегісін оқып түсіндіру. Ертегіні басынан аяғына дейін ынтамен қызыға тыңдауға үйрету. Ертегі кейіпкерлерін жеке жеке даралап түсіндіре отырып, балалардың қабілетіне қарай рольдерге бөлу.	Аттибуттар, ертегі кітапшасы	Ертегіні оқып беру, кейіпкерлерімен таныстыру, рольге бөліп ойнату.	2
4	Саханалау: «Бауырсақ ертегісі»	Ертегінің мазмұнын кейіпкерлердің бейнесін дұрыс ұғынуға үйрету. Оқиға желісін бұзбай эмоциялық сезіммен қабылдауға деген құштарлығын арттыру. Әр бала өзіне берілген рольді дұрыс ойнауға және әндерін нақышына келтіріп айтуға үйрету. Балалардың театрлық ойындар өнеріне қатысуға қызығушылығын арттыру.	Ертегі атрибуттары. Д.о «Қай пішінге ұқсайды». Д.о «Бауырсаққа көмектес үйіне өтіп кетуге»	Жаттаған өлендерін саханалау барысында қолданып айту. Баспа көшірмесін тыңдау арқылы қуыршақ театры арқылы.	2
5	Қуыршақ театры. «Бауырсақ	Балалардың таныс ертегісін естеріне түсіре отырып, қызығушылық сезімдерін тудыру. Саусақ театры арқылы кейіпкерлердің дауыс	Қуыршақтар. Д.о «Қайсысы бірінші кездеседі» .	Ертегіні саханалау. Әуенді сергіту сәтке қосылып бірге қимыл	2

	ертегісі»	ерекшіліктерін айыра отырып, музыкалық екпінін келтіре білуге үйрету.		жасау.	
6	«Құстың ұясы».	«Құстың ұясы» әңгімемен танысу. Сөздерін жаттау арқылы есте сақтау қабілеттерін дамыту. Әңгіменің мағынасын толық түсіндіре отырып, сұрақ жауап арқылы айтылатын әңгімені сезіне білу.	Сурет-ата, бала, ұя. Схема суреті.	Ойыншықтарды қолдана отырып қарапайым әңгіме құру. Сұраққа жауап беру. Не деп айтты атасы? - балалар ой пікірі.	2
7	«Сүйікті ертегімізді әңгімелейік»	Балаларға әрбір адамның өз жеке қызығушылығы мен өз ойларын қалыптастыру. Балалардың ойлау қабілетін арттыру. Ертегіні түсіне білуге үйрету.	«Ертегілер әлемі» А.Қалаубаева. Дыбыстық баспа көшірмесі. Д.о «Қай ертегі».	Дыбыстық баспа көшірмесін тыңдау, таныс ертегілердің атын айту. Қимылды әуенді қозғалыс жаттығулары топпен.	2
8	«Саңырауқұл ақтың саясы» ертегі	Балалардың ертегінің мазмұнымен таныстыру. Жағымды жағымсыз кейіпкерлерді ажырата білуге үйрету. Әрбір үйренген әндер, өлеңдер арқылы адамгершілікке тәрбиелеу. Табиғатты аялау, қорғай білуге үйрету.	Сюжетті суреттер жинағы. Ертегі кітапшасы	Ертегіні оқып беру. Сұраққа жауап беру. Атрибут арқылы жаттықтыру. Өлең «Кәне достар» бірігіп айту.	2
9	Қуыршақ театры «Саңырау құлақтың саясы»	Ертегіні үстел үсті театры арқылы орындай білуге үйрету. Бұл арқылы баланың ақыл ой білімі күшейеді. Сөздерін жаттау арқылы тіл байлығы молаяды. Көрініс арқылы балалармен жұмыс ұжымдық қарым-қатынасқа түсу. Адамгершілікке, сыйластыққа, бауырмашылыққа тәрбиелеу.	Ойыншықтар-құмырсқа, көбе лек, торғай, бақа, қоян. Ойын «Қай ертегіден?»	Саханалау, тәрбиешінің көмегінсіз, дауыс ырғағын келтіру. Қонақ келсе есікке, Жүгіріп шық кешікпе. Қарсы алмаса қонақты,	2

				Кесір болар несіпке. – Балаларға жаттау.	
10	«Жыл басына таласқан жануарлар» ертегісі.	Халқымыздың жыл қайтаруына байланысты шыққан аңыз ертегісімен танысу, түсіндіру. Ертегідегі әр жеке-жеке мағұлымат беру. Сол арқылы халқымыздың төрт түлік малы туралы түсініктерін молайту. Жан жануарларға, хайуанаттарға деген қамқорлықпен, аяушылық сезімімен қарауға тәрбиелеу.	Ертегі кітабы. Атрибуттар. Д.о «Төлін тап». Д.о «Топтастыр»	Дыбыстық баспа көшірме тыңдау. Әуенді қимылды ойын «Бұғы» жаттату жаттықтыру.	3
11	Саханалау «Жыл басына таласқан жануарлар»	Аңыз –ертегіні толық менгеріп, ата-аналарға саханалық қойылым түрде көрсету арқылы баланың өзіне деген сенімділік қасиеті күшиеді, садақтау арқылы баланы болашаққа алға ұмтылуға жетелеу. Өзіне, жолдастарына сый-құрметпен қарауға тәрбиелеу.	Қуыршақ кейіпкерлері. Диск-«Көңілді әуен»	Төлдер туралы тақпақ оқып беру. Өлең айтқызу «Біздер де бар қуыршақ». «Сөзуар» әуеніне бірігіп қосылып билеу.	2
12	«Түлкі мен бөдене» ертегісімен танысу	Балаларға ертегінің мазмұнын түсіндіру. Кейіпкерлердің бейнесін дұрыс ұсынуға үйрету. Ертегідегі оқиға желісін бұзбай, эмоциялық сезіммен қабылдауға дағдыландыру. Кейіпкерлердің өзара іс-әрекеттерін байланыстырып айта білуге үйрету.	Ертегі туралы суретті кітапша. Д.о «Қандай өзгеріс?», Д.о «Не артық?», саусақ қуыршақтары	Баспа көшірмесін тыңдау, суретіне қаратып әңгімелету. Берілген сұраққа толық жауап беруге жаттықтыру.	2
14	Қуыршақ театры «Түлкі мен бөдене»	Балаларға таныс ертегіні қуыршақ театры арқылы ойнауға болатынын айтып қызығушылықтарын арттыру, әртістік қабілеттерін одан әрі жетілдіру. Ертегі мазмұнын айта отырып, қимыл – қозғалысын дұрыс ойнауын қадағалау. Берілген рольді өз	Кейіпкерлер – Түлкі, бөдене, саусақ қуыршақтары, баспа көшірме, суреттер.	«Өлі табиғат пен Рольге ойнату, ырғағын келтіріп айту, дұрыс ойнауға қадағалау. «Сөзуар» әуенінің	2

		нақышымен ойнау.		тыңдау, қосылып кимыл жасау.	
	«Шұбар тауық»ертегіс і	Қуыршақ театры арқылы балаларды ертегіні басынан аяғына дейін зейін қойып тыңдай білуге үйрету. Сөздік қорын байыту. Шығармашылық құлшыныстарын арттыру.	Стол үсті театр. Кітапша Д.о «Бірдей тауықты тап», «Жұмыртқадан не дайындауға болады?»	Оқып беру, толық сұраққа жауап беру. Ойын ойнату. Сөздерді жаттау.	2
15	Саханалау. «Шұбар тауық » ертегісі	Баланы ертегі мазмұнын естеріне түсіріп. Сұраққа жауап бере білуін қадағалау. Ертегі кейіпкерлерінің киімдерін көрсете отырып осы ертегіні ойнайтындығын айту,қызықтыру. Кейіпкерлердің дауыс екпінін, ырғағын, қимыл-қозғалысын нақты сала білуге үйрету.	Кітапша, театр киімі, Д.о «Суретті салыстыр» айырмашылығ ын тап. Үнтаспа	Ертегіні саханалау. Қайтарма сөздерді жатқа айту.	2
16	«Жақсы достар» ертегісі	Балаларға кімдер қонаққа келгенін, оларды қалай қарсы алуын, қоштасуын үйрету.Мейірімділікке, бауырмалдылыққа баулу.	Ертегі кейіпкерлері. Д.о «Қай ертегіден»	«Кәне достар» өлеңін айтқызу. Қимылды әуен ойынын ойнату	2
17	«Ертегілер еліне саяхат» театралды қойылымдар	Театралдық ойындар саханалау. Білім дағдыларын бекіте отырып, үйренген ертегі, аңыз-өлеңдер,әндерін ата-аналар алдында көрсету. Өз өнерлерін , жеткен жетістіктері туралы мақтанышпен айта отырып қортындылау.	Д/о: «Жәндік- тер немен қоректе-неді?»	«Пайдалы және зианды жәндіктер туралы» суретті кітапшалар.	1
18	«Біз қуыршақ театрының әртістеріміз»	Жыл бойы үйренген қуыршақ театрлары түрлерінен ұтымды шыққандарын іріктеп, көрсетуге дайындау. Рольдерді бөлісуде түсінушілік танытып, бір- біріне көмекке келе білуге үйрету. Өз тобындағы балаларға әсерлі көңіл-күй сыйлауда өздері қуаныш сезімге бөленуге баулу.	Д/о: «Нені көрсетем соның қимылын көрсет?»	Өзіме ұнаған кейіпкердің суретін саламын (көрме дайындау)	1

19	«Қарлығаш пен дәуіт» көлеңке театры	Ертегіні үн таспадан тыңдау арқылы балалардың ой-қиялын жетілдіру, шығармашылық қабілетін шыңдау. Ертегіні көлеңке театры арқылы қою.	Үн таспа, құстардың суреті, ертегі кейіпкерлерінің атрибуттары. Д/о: «Қиылған суреттер»	Көлеңке театры	2
20	Ойын сабақтар	Балаларды қозғалыстардың, дене қимылдарының, ымдаудың мәнерлілігіне жаттықтыру. Атқарушылық қабілеттіліктерді дамыту.	Жұмбақтар, саусақтық гимнастика, жаттығулар.	Театр түрлері бойынша қорытынды сабақтар.	1
		Барлығы:			36